

វិធានការចម្រុះ

គ្រប់គ្រង និង ការពារដំណាំ IPM

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

AVRDC
The World Vegetable Center

កត្តាដែលមានឥទ្ធិពលលើផលិតកម្មដំណាំ

1. បរិស្ថាន (អាកាសធាតុ)
2. ការគ្រប់គ្រងកត្តាចង្រៃ និង ជម្ងឺ
3. អនុវត្ត ការដាំដុះ
4. ការគ្រប់គ្រងទឹក និង ការស្រោចស្រព
5. អាហារចិញ្ចឹម

កត្តាដែលមានឥទ្ធិពលលើផលិតកម្មដំណាំ

- កត្តាចង្រៃ (Pest)

គឺជាសត្វដែលមានឆ្អឹងកង់ ឬ គ្មានឆ្អឹងកង់ទាំងឡាយណា ដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើសេដ្ឋកិច្ចរបស់ដំណាំ។ ឧ: សត្វល្អិត, ពីងពាង (arachnids), កណ្តុរ, ណេម៉ាតូត...

- ជំងឺ (Diseases)

ពពួកអតិសុខុមប្រាណ ឬ ភ្នាក់ងារចម្លងទាំងឡាយណា ដែលអាចមានឥទ្ធិពលទៅលើសេដ្ឋកិច្ចដំណាំ។ ឧ: បាត់តេរី, ផ្សិត, វីរុស

ទស្សនៈទានលើកត្តាចង្រៃ និងជម្ងឺ

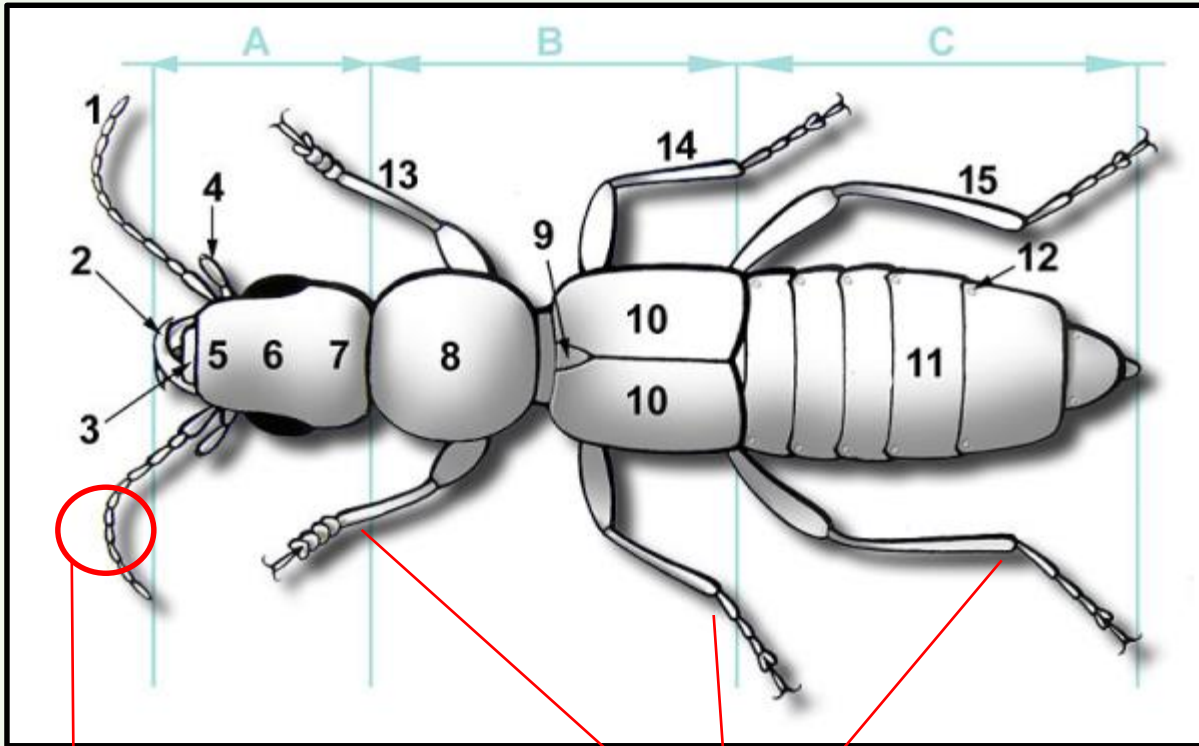
សត្វល្អិត
Insects

ពីងពាង
arachnids

សត្វល្អិត: រុយស, ចៃ, ទ្រីប, ឃ្មុំ ។ល។ • ដងខ្លួនមាន៣ចំណែក • មានជើង៦ • មានអង់តែន២ • មានស្លាប២ ឬ ៤ • បំរែបំរួលជីវិត: ពង, កូនញាស់, ដឹកខ្សែ, មេចំណាស់។ • ស៊ីចំណី: ស្លឹក, ផ្កា, ដើម, ឫស, ផ្លែ, គ្រាប់, ឬជញ្ជក់។	ពីងពាង: Broad mites, Spider mites, Ticks, etc. • ដងខ្លួនមាន២ចំណែក • មានជើង៨ • គ្មានអង់តែន • គ្មានស្លាប • បំរែបំរួលជីវិត: ពង, កូនញាស់, មេចំណាស់ • ស៊ីចំណី: ជញ្ជក់រុក្ខស(suckers)
--	--

ផ្នែករបស់សត្វល្អិត/ពីងពាង

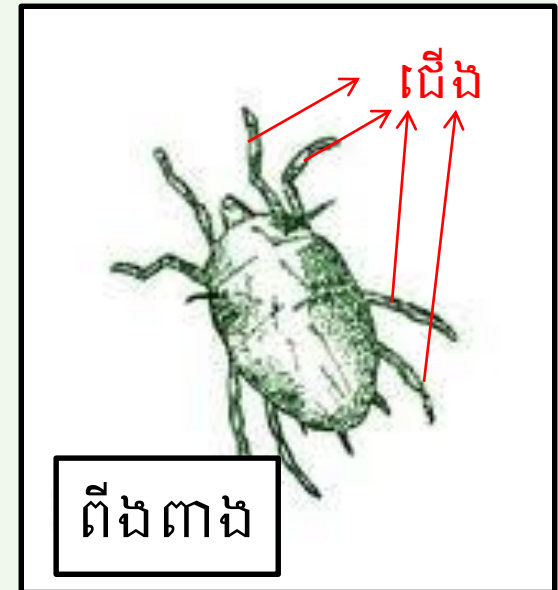
ផ្នែករបស់សត្វល្អិត/ពីងពាង

អង្គតែន

ជើង

សត្វល្អិត

ពីងពាង

ហេតុអ្វី បានជាការធ្វើកំណត់សំគាល់លើសត្វល្អិត មានសារៈសំខាន់ ?

- ដើម្បីអោយដឹងថា វាមានឥទ្ធិពលលើដំណាំ, ជាសត្វមានប្រយោជន៍ (អ្នកបង្កាត់លំអង, សត្រូវធម្មជាតិ, អ្នកបម្លែងសារធាតុសរីរាង្គ)។ ជាសត្វចង្រៃ (ដង្កូវ, ភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺ) ឬ មិនបង្កការខូចខាត។
- ដើម្បីកំណត់អោយបានការគ្រប់គ្រងវាយ៉ាងដូចម្តេច, ការស្គាល់ទីជម្រក, ចរិតស៊ីចំណី, វដ្តជីវិត, ឥរិយាបថ ។ល។
- យើងស្គាល់កត្តាចង្រៃបានច្រើន, មានភាពងាយស្រួលច្រើន លើការការពារ និង កម្ចាត់។

តើអ្នកប្រើវិធីសាស្ត្រអ្វី ដែលអាចសំគាល់ទៅលើសត្វល្អិត ?

- ការណែនាំ លើការធ្វើកំណត់សំគាល់
- Internet: Google images, ប្រើពាក្យគន្លឹះ, ឈ្មោះទូទៅ, ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រ
- ក្បួន (បច្ចេកទេស) ដាំដុះដំណាំ
- ការប្រមូលសត្វល្អិត
- មណ្ឌលធ្វើវិភាគ

កត្តាចង្រៃ

តើសត្វល្អិតលូតលាស់យ៉ាងដូចម្តេច?
តើអ្វីទៅជាមូលដ្ឋាននៃវដ្តជីវិតទាំងពីរ ?

- សត្វល្អិតទាំងអស់បង្កកំណើតតាមការរួមភេទ បង្កើតជា ពង, ប៉ុន្តែ វាមានការលើកលែងចំពោះចៃ។
- ជាទូទៅសត្វល្អិតមានវដ្តជីវិត២ ផ្សេងគ្នា៖
 1. សត្វល្អិតដែលឆ្លងកាត់តាមដំណាក់កាលជាដង្កូវ មាន វដ្តជីវិត៤ ។
 2. សត្វល្អិតដែលឆ្លងកាត់តាមដំណាក់កាលជា កូនតូច (Nymph) មាន វដ្តជីវិត៣ ។

កត្តាចង្រៃ

វដ្តជីវិត៣ដំណាក់កាល

ចៃ បង្កកំណើតដោយគ្មានការរួមភេទ

ចៃទាំងអស់ គឺជាភេទញី ហើយផ្តល់
កំណើតជាកូនចៃបន្តទៀត

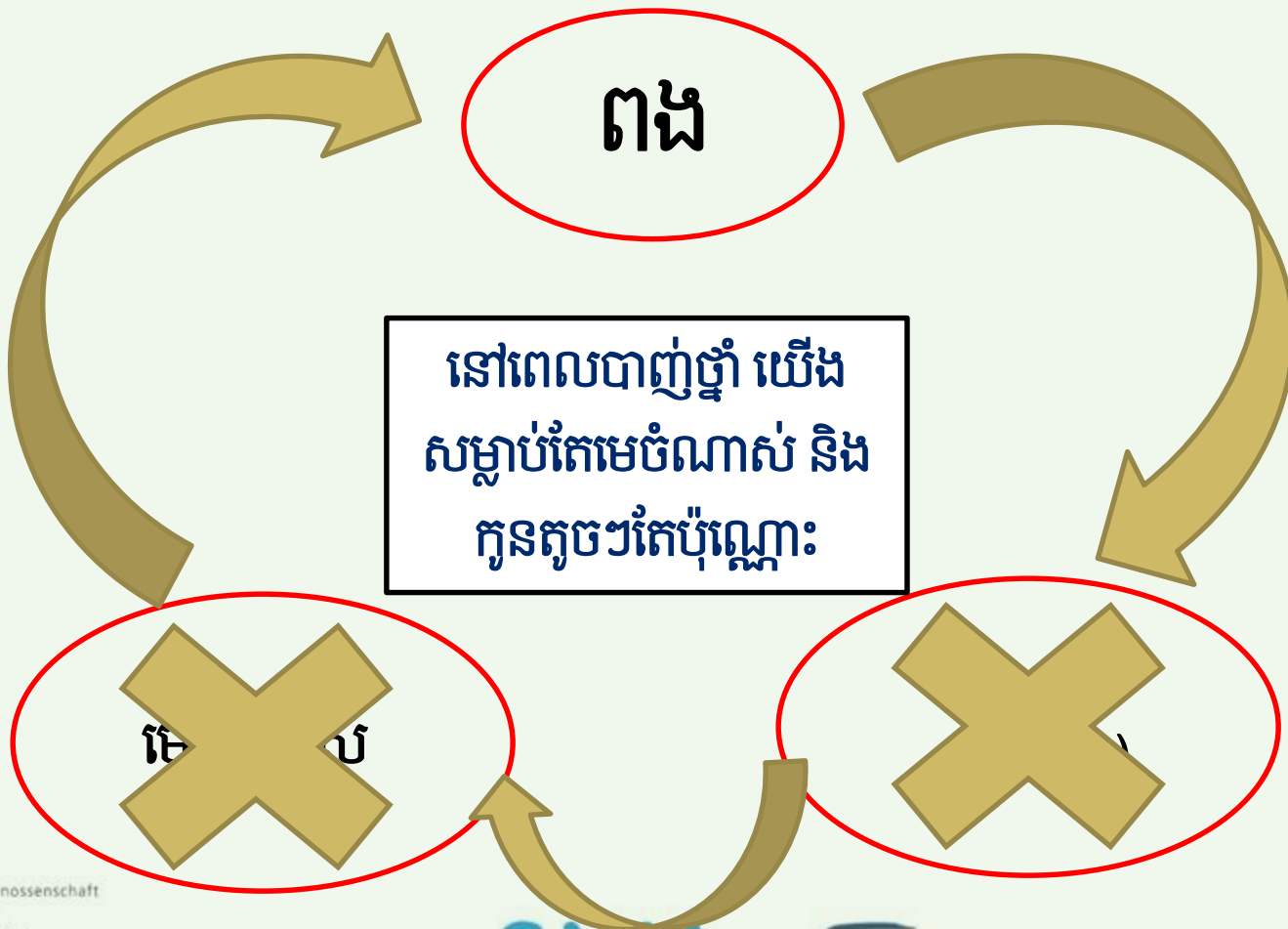

ការកំណត់សំគាល់សត្វល្អិត

មុនដំបូង អ្នកត្រូវកំណត់ទៅលើកូនញាស់ ទោះជាវាមាន៖

1. ដំណាក់កាល កូនតូច ឬ នីមៈ មានលក្ខណៈដូចមេបាច្រើន, ប៉ុន្តែមិនអាចហើរបាន: មាន ៣ ដំណាក់កាល
2. កំណាក់កាលដង្កូវ ឬ ដឹកខ្សឹប: មាន ៤ ដំណាក់កាល

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

- មេចំណាស់ និងកូនតូច មានលក្ខណៈដូចគ្នា
- មេចំណាស់ និងកូនតូច តាមធម្មតាអាចឃើញវាស់នៅកន្លែងដូចគ្នា និងស៊ីចំណីដូចគ្នា។
- នៅពេលត្រូវបានកំចាត់ដោយថ្នាំពុល គឺកំចាត់បានតែ២ដំណាក់កាលតែប៉ុណ្ណោះ។
ដំណាក់កាលពងអាចគេចផុតពីការកំចាត់ ពីព្រោះវាលាក់ខ្លួន និង មិនស៊ីចំណី។
- ការរាតត្បាតឡើងវិញ គឺអាស្រ័យទៅលើលទ្ធភាពរបស់ពង និងការមកដល់របស់សត្វថ្មីៗ
ទៀត។ ប្រយ័ត្ន ទីជម្រក (Alternative Host !!!)

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

កណ្តាប់: Othoptera.

មានប្រអប់មាត់ទំពារ, ជើងគូរទី៣
ប្រែក្លាយជាជើងសម្រាប់លោតបំលាស់ទី

កន្ទុយ: Odonata.

មានមានអង្គតែនយ៉ាងខ្លី, ប្រអប់មាត់ទំពារ
កូនតូច សំនៅក្នុងទឹក, ជាសត្វរំពារទាំងអស់

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

មេចំណាស់

កូនតូច (នីម)

មមាចខៀវ: Hemiptera.

មានប្រអប់មាត់ចុចជញ្ជក់, ចម្លងរ៉ុស, ហ្វឹកត្នាស្មា និង បាត់តើរី

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

មេចំណាស់

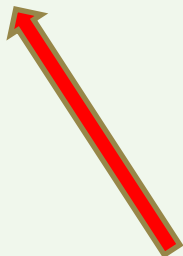
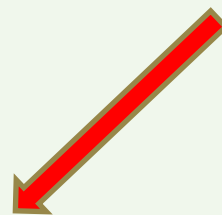
រុយស៍: Hemiptera.
មានប្រអប់មាត់ចុចជញ្ជក់,
ចម្លងរុយស៍

ពង

កូនតូច (នីម)

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

ចៃ (HEMIPTERA) មានចំនួនប្រមាណ ២៥០ ប្រភេទ គឺជាសត្វចង្រៃ, ជា ភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺវីរុស មិនអចិន្ត្រៃយ៍, ខ្លួនរាងដូចផ្លែព័រ មានស្នែងពីរនៅលើពោះ

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

ចៃ ផលិតចេញនូវសារជាតិ
ផ្អែម ដែលជាហេតុអោយវា
រស់នៅបានជាមួយស្រមោច
ដោយផ្តល់អោយវាស្វ័យការ
ការពារ និង ដឹកជញ្ជូន។
វត្តមានរបស់ស្រមោច អាច
មានន័យថា មានវត្តមាន
របស់ចៃផងដែរ។

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

ចៃម៉ៀវ Mealy bug (Soft scales): HEMIPTERA. ជាសត្វល្អិតបីតដណ្តាក់ ធ្វើចលនាបំលាស់ទីយ៉ាងយឺត, រស់នៅជាសម្ព័ន្ធជាមួយស្រមោច ដើម្បីដឹកនាំវាទៅរកទីជម្រកដ៏ទៃទៀត

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

ទ្រីប THYSANOTPERA. ប្រអប់មាត់កោសជញ្ជក់, ធ្វើអោយមានសញ្ញាខ្លោចខូចខាត, ខ្លួនវាមានទំហំតូច អាចជាភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺវីរុស (វីរុស អចិន្ត្រៃយ៍) ។

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

សញ្ញាបំផ្លាញរបស់ពីងពាង នៅលើស្លឹកស្ពៅ

ពីងពាង នៅលើស្ពៅ

ពីងពាងតូច (Spidermites): វាមិនមែនជាសត្វល្អិតទេ, មានជើង ៨, មានទំហំខ្លួនតូច, ការខូចខាតគឺបង្កអោយមានខ្លោចស្លឹក

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៣ដំណាក់កាល

សញ្ញាបំផ្លាញរបស់ពីងពាងនៅលើផ្លែប៉េងប៉ោះ

សញ្ញាបំផ្លាញរបស់ពីងពាងនៅលើស្លឹកប៉េងប៉ោះ

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

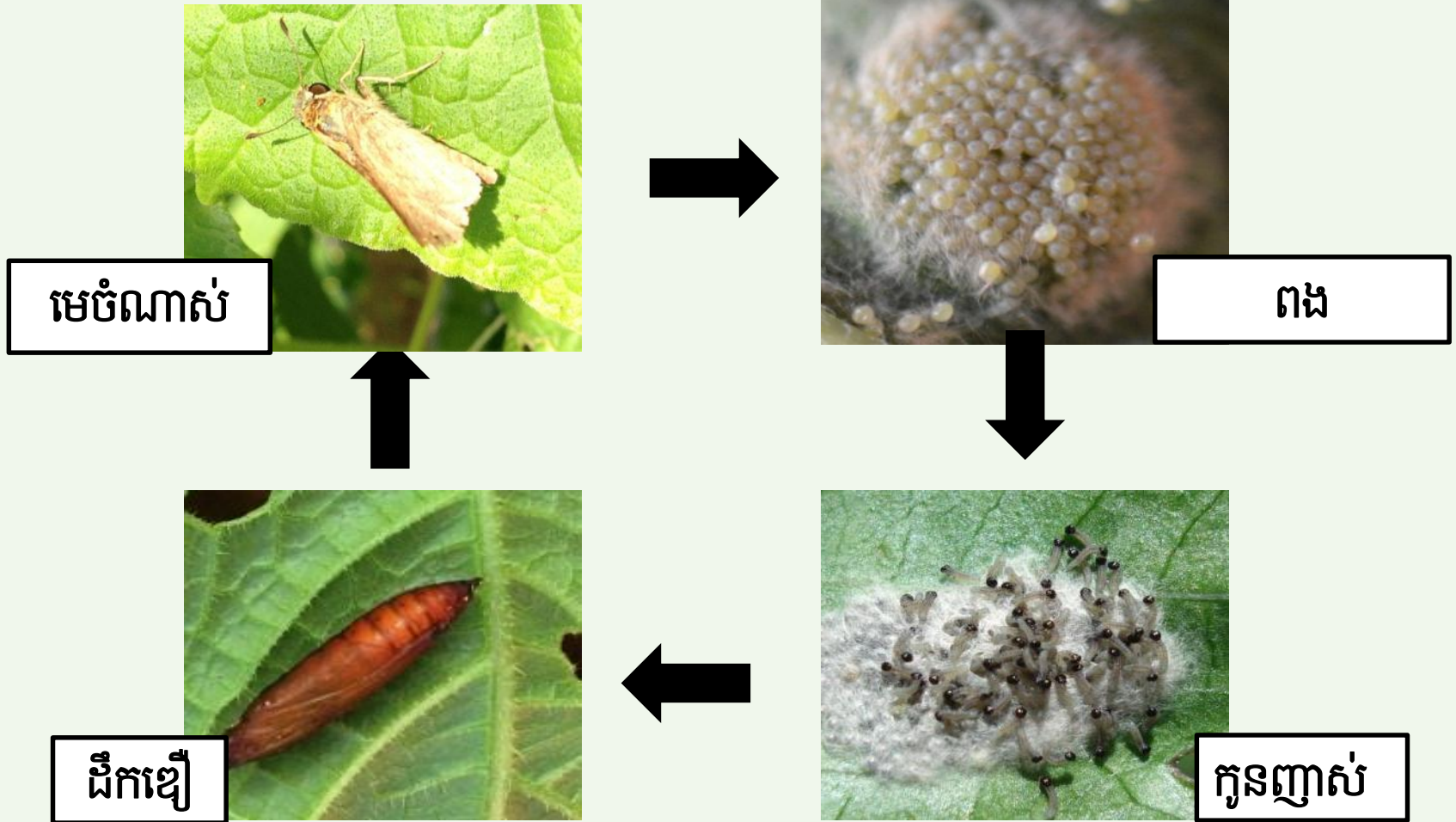

សត្វល្អិតដែលមាន វដ្តជីវិត ៤ដំណាក់កាល

- មេចំណាស់ និង ដង្កូវ (កូនញាស់) គឺមានលក្ខណៈខុសគ្នា, ម៉្យាងទៀតវាមិនបានរស់នៅកន្លែងដូចគ្នា ហើយក៏មិនស៊ីចំណីដូចគ្នាដែរ។
- ដំណាក់កាលពង និង ដឹកខ្សែ តាមធម្មតាអាចគេចផុតពីការកំចាត់ ព្រោះវាលាក់ខ្លួន និង មិនស៊ីចំណី។
- នៅពេលបាញ់ថ្នាំ យើងសម្លាប់តែ១ដំណាក់កាល ឬ ២ដំណាក់កាលយ៉ាងច្រើន, ពង និង ដឹកខ្សែ គេចផុតពីការកំចាត់។
- តាមធម្មតា កសិករដឹងត្រឹមតែដំណាក់កាល ដែលបង្កការបំផ្លាញ ប៉ុន្តែតាមធម្មតាតែងមិនអើពើអំពី វដ្តជីវិតនេះឡើយ។

កត្តាចង្រៃ

វដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ដង្កូវ Lepidoptera (Caterpillar) កំពុង
បំផ្លាញឆៃថាវ

ដង្កូវ Lepidoptera (Caterpillar)
កំពុងបំផ្លាញស្លឹកប៉េងប៉ោះ

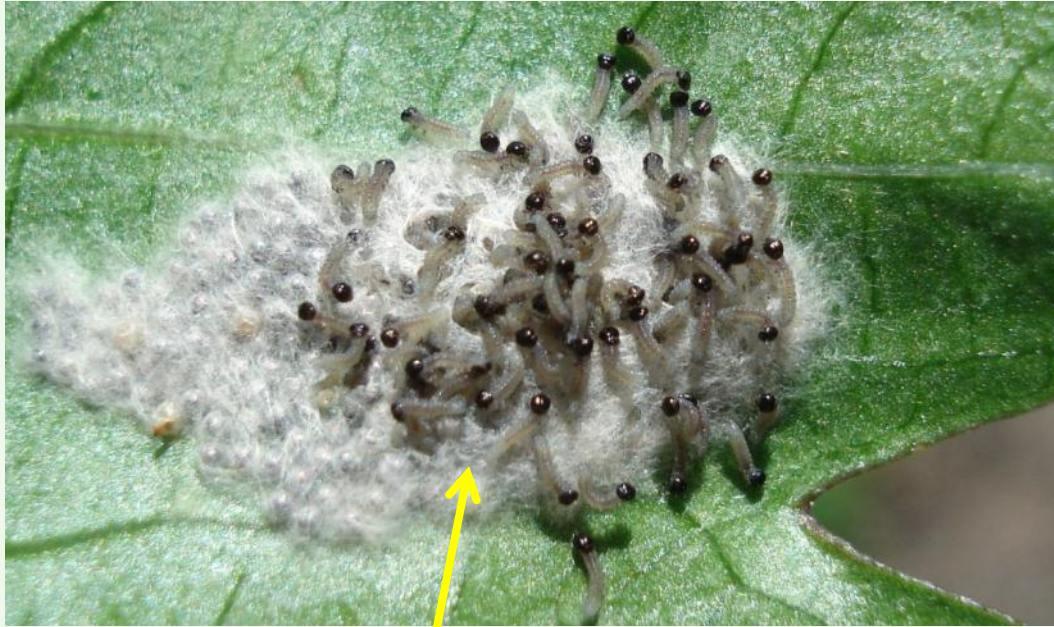

ដង្កូវ Lepidoptera (Caterpillar) កំពុង
បំផ្លាញផ្លែប៉េងប៉ោះ

ពពួកដង្កូវក្នុងក្រុម Lepidoptera បំផ្លាញគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃរុក្ខជាតិ:
ស្លឹក, ឫស, ផ្លែ និង ដើម

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ដង្កូវ Lepidoptera កំពុង
ញាស់ចេញពីសំបុកពង

ដង្កូវ Lepidoptera កំពុងបំផ្លាញថ្លៃ
ប៉េងប៉ោះ មើលទៅធ្ងន់ធ្ងរក្រៃលែង។

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ដង្កូវ Lepidoptera. កំពុង
បំផ្លាញ ផ្លែម្ទេសហាវ៉េ

ដឹកខ្សែ ឬ សំបុកស្លឹក Lepidoptera
កំពុងលាក់ខ្លួន នៅក្នុងសក់ពោត

កត្តាចង្រៃ

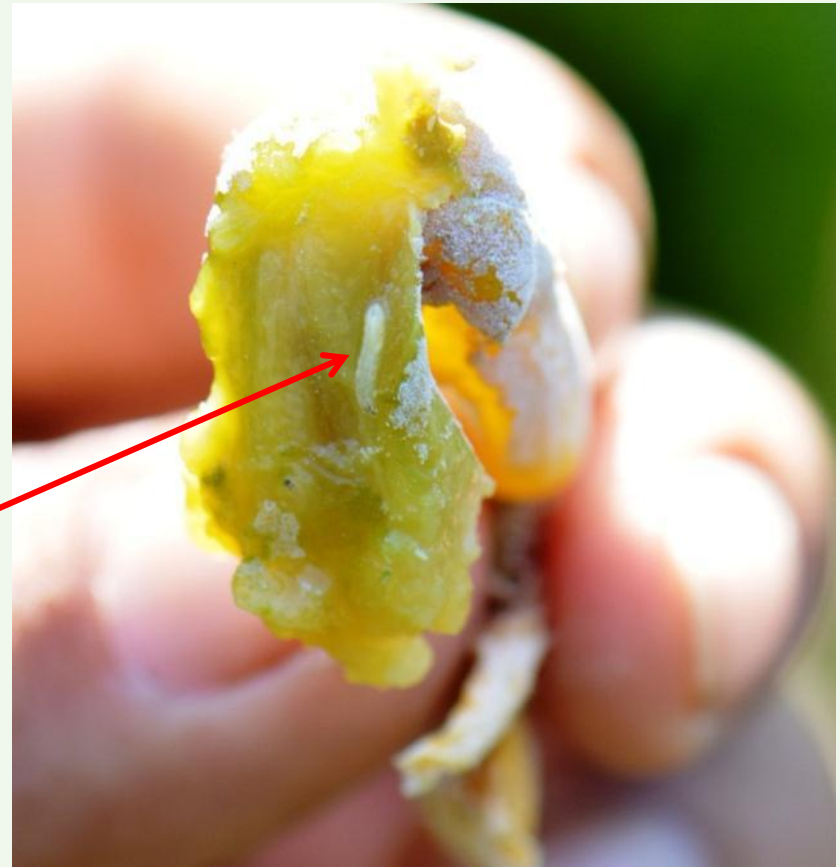
សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

Diaphania hyalinata (ដង្កូវវែងឡុង) ស្ថិតនៅក្នុងក្រុម Lepidoptera គេអាចរកឃើញវាស្ទើរតែគ្រប់ពេលវេលា នៅលើត្រួយដំណាំ គូគូប៊ីត សត្វនេះបំផ្លាញទៅលើដំណាំដែលស្ថិតនៅក្នុងគ្រួសារ Cucurbits ។ នៅពេលដែលប្រជាករវាច្រើន ការធ្លាក់មុខដំណាំ អាចជាជម្រើសមួយល្អ។

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ដង្កូវ Diptera កំពុងបំផ្លាញ
ផ្លែត្រសក់

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ដង្កូវរុយចោះផ្លែ (Fruit Fly) ស្ថិតនៅក្នុងក្រុម Diptera កំពុងបំផ្លាញផ្លែម្រះ, វាបំផ្លាញតែ ដំណាំនៅក្នុងគ្រួសារ Cucurbits. ការឆ្លាស់មុនដំណាំគឺមានសារៈសំខាន់ និងចាំបាច់

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ការប្រើអន្ទាក់ អ័រម៉ូន អាចជួយកាត់បន្ថយ ប្រជាគម្រមេចំណាស់របស់រុយចោះផ្លែ, អ័រម៉ូន គឺផ្ដោតតែទៅលើរុយចោះផ្លែមួយនេះ

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ដង្កូវស៊ីរូងជាលិកាស្លឹក ស្ថិតនៅក្នុងក្រុម Diptera វាតែងស្ថិតនៅផ្នែកខាងក្រោមនៃស្លឹកចាស់ៗ, ការកាត់ស្លឹកចាស់ចេញគឺជាករណីយមួយដើម្បីកំចាត់វា។ ប្រសិនបើមិនដូច្នោះទេ ការប្រើផលិតផល Translaminar ដូចជា Abamectin អាចប្រើដើម្បីកំចាត់វា។

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ទាគូរ ស្ថិតនៅក្នុងក្រុម Coleoptera វាកំពុងតែបំផ្លាញស្លឹកដំណាំច្រើនប្រភេទខុសៗគ្នា វាជា
សត្វចង្រៃ នៅក្នុងដំណាល់កាលមេចំណាស់តែប៉ុណ្ណោះ

កត្តាចង្រៃ

សត្វល្អិតដែលមានវដ្តជីវិត ៤ ដំណាក់កាល

ដង្កូវខ្នងពំណាស ស្ថិតនៅក្នុងក្រុម Coleoptera វា
បំផ្លាញឫសដំណាំច្រើនប្រភេទ និងជាសត្វចង្រៃនៅ
ក្នុងដំណាក់កាល កូនញាស់តែប៉ុណ្ណោះ។

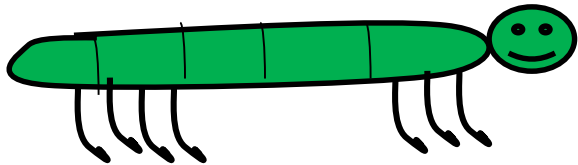
ដង្កូវភ្លើង ស្ថិតនៅក្នុងក្រុម Coleoptera វាបំផ្លាញ
ឫសដំណាំច្រើនប្រភេទ និងជាសត្វចង្រៃនៅក្នុង
ដំណាក់កាល កូនញាស់តែប៉ុណ្ណោះ។

កត្តាចង្រៃ

ប្រភេទដង្កូវ និង របៀបធ្វើកំណត់សំគាល់

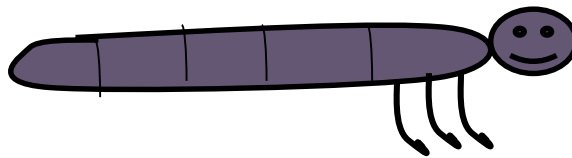
LEPIDOPTERA

- ជើងមុខពិត៣គូរ
- ជើងបញ្ឆោតខាងក្រោយ៤គូរ
- ជើងមុខពិត នៅជិតក្បាល ហើយមានកង់។

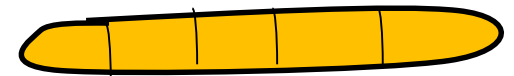
COLEOPTERA

- មានតែជើងមុខពិត៣គូរ ប៉ុណ្ណោះ។
- គ្មានជើងបញ្ឆោត
- មានក្បាលអាចមើលឃើញ

DIPTERA

- គ្មានក្បាល
- គ្មានជើង

កត្តាចង្រៃ

ប្រភេទដង្កូវ និង របៀបធ្វើកំណត់សំគាល់

LEPIDOPTERA

- ជើងមុខពិត៣គូរ
- ជើងបញ្ឆោតក្រោយ៤គូរ
- ជើងមុខពិត នៅជិតក្បាល ហើយមានកង់។

COLEOPTERA

- មានតែជើងមុខពិត៣គូរ
- គ្មានជើងបញ្ឆោត
- មានក្បាលអាចមើលឃើញ

DIPTERA

- គ្មានក្បាល
- គ្មានជើង

កត្តាចង្រៃ

ប្រភេទដង្កូវ និង របៀបធ្វើកំណត់សំគាល់

LEPIDOPTERA

- មេអំបៅថ្ងៃ និង មេអំបៅយប់
- ដង្កូវស្ទើរតែទាំងអស់បំផ្លាញស្លឹក, ផ្លែ និង ដើម
- ថ្នាំពុលភាគច្រើនផលិតដើម្បីកំចាត់ដង្កូវ Lepidoptera តែប៉ុណ្ណោះ។

COLEOPTERA

- ខ្នង និងដង្កូវភ្លើង ជាសត្វចង្រៃក្នុងដំណាក់កាលកូនញាស់ ហើយបំផ្លាញប្រព័ន្ធឬស។
- មេចំណាស់មានស្លាប២គូរៈ ស្លាបរឹងនៅខាងក្រៅ ការពារស្លាបទន់ខាងក្នុងសំរាប់ហើរ។
- មេចំណាស់ជាសត្វចង្រៃ មកលើសត្រូវធម្មជាតិ នៅក្នុងដំណាក់កាលពេញវ័យ។

DIPTERA

- ដង្កូវស្ទីរុងជាលិការស្លឹក និង រុយចោះផ្លែ ជាសត្វចង្រៃទៅលើកសិកម្មមួយចំនួន។
- វាជាសត្វចង្រៃ ក្នុងដំណាក់កាលដង្កូវ។
- មេចំណាស់មានស្លាបតែ១គូរ

តើសត្វល្អិតចង្រៃ ចូលទៅក្នុងដំណាំយ៉ាងដូចម្តេច?

- ការហើរ: មេចំណាស់របស់វាស្ទើរតែទាំងអស់មានស្លាប
- ការដើរ: មានករណីយពិសេសចំពោះដង្កូវមួយចំនួន
- នាំមកជាមួយដោយមនុស្ស និង សត្វ
- នាំមកដោយខ្យល់

កត្តាចង្រៃ

នៅពេលគ្មានដំណាំ

តើសត្វល្អិតចង្រៃអាចមាននៅកន្លែងណាខ្លះ ?

- វាស៊ីចំណី និង បង្កកំណើតនៅលើជម្រក (Alternate Host): **ស្មៅ** ។
- ទីជម្រកអាចជារុក្ខជាតិក្នុងគ្រួសារតែមួយ ឬគ្រួសារផ្សេងគ្នា នៃដំណាំដែលវាត្រូវបំផ្លាញ។

ឧ: Plutella (ដង្កូវយោលទោង) ស៊ីលើស្ពៃក្តោប, Mustard, ឬក៏ចយ, ស្ពៃក្រញ៉ាញ និងគ្រប់ដំណាំក្នុងគ្រួសារ Crucifers.

រុយស ស៊ីលើប៉េងប៉ោះ, សណ្តែក, មេឡុង និងរុក្ខជាតិក្នុងគ្រួសារផ្សេងៗទៀត។

- ក្រោយមកទៀត យើងនឹងឃើញច្បាស់ថា តើរុក្ខជាតិជម្រកនេះ មានគ្រោះថ្នាក់ប៉ុណ្ណា សម្រាប់គោលចំណងផលិតកម្ម។

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

- កាត់បន្ថយទំហំស្លឹក: ឧ. ដង្កូវ, សត្វស្លាបរឹង (Beetles)
- កាត់បន្ថយប្រព័ន្ធឫស (ស្រូបយកសារធាតុចិញ្ចឹម និង ទឹក) ឧ. ណេម៉ាតូត, ដង្កូវខ្នង
- ខូចខាតលើផ្លែ: ឧ. ដង្កូវ, កណ្តុរ, គ្រីង
- ការស្រូបជញ្ជក់: បីតយកសារធាតុដែលត្រូវទៅបង្កើតស្លឹក និង ផ្លែ ឧ. ចៃ, ទ្រីប
- ចម្លងវីរុស: ឧ. រុយស, ចៃ, ទ្រីប និង ពីងពាង

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

- កាត់បន្ថយផ្ទៃស្លឹក

គ្មានរស្មីសំយោគ = គ្មានថាមពលសំរាប់លូតលាស់

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

- កាត់បន្ថយប្រព័ន្ធឫសៈ ស្រូបយកទឹក និងសារធាតុចិញ្ចឹម

ណេម៉ាតូត បំផ្លាញលើឫសម្ទេស

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

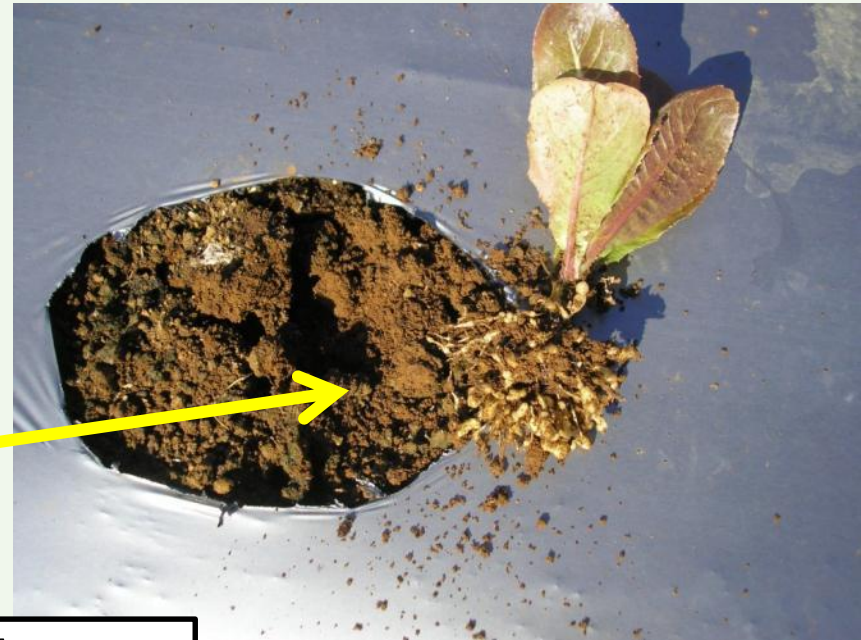
- កាត់បន្ថយប្រព័ន្ធឫស: ស្រូបយកទឹក និងសារធាតុចិញ្ចឹម

ដង្កូវឌួង បំផ្លាញឫសស្ពៃក្តោប

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

- កាត់បន្ថយប្រព័ន្ធឫស: ស្រូបយកទឹក និងសារធាតុចិញ្ចឹម

ណេម៉ាតូត លើសាលាដ

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

- កាត់បន្ថយផលិតកម្ម របស់ផ្លែ

កណ្តុរ ស៊ីបំផ្លាញផ្លែម្ទេសផ្អែម

ដងកូវស៊ីបំផ្លាញសក់ពោត

ដង្កូវស៊ីបំផ្លាញផ្លែត្រសក់

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

- កាត់បន្ថយការលូតលាស់របស់ស្លឹក

សញ្ញាបំផ្លាញរបស់ពីងពាង
នៅលើស្លឹករបស់ប៉េងប៉ោះ

សញ្ញាបំផ្លាញរបស់ពីងពាង
នៅលើស្លឹករបស់ម្ទេសផ្អែម

ការបំផ្លាញរបស់កត្តាចង្រៃ

- ការងចម្អង វីរុស

ស្លឹក និង ផ្លែត្រសក់រងការខូចខាត ដោយសារ
ការឆ្លងវីរុស តាមរយៈសត្វល្អិត

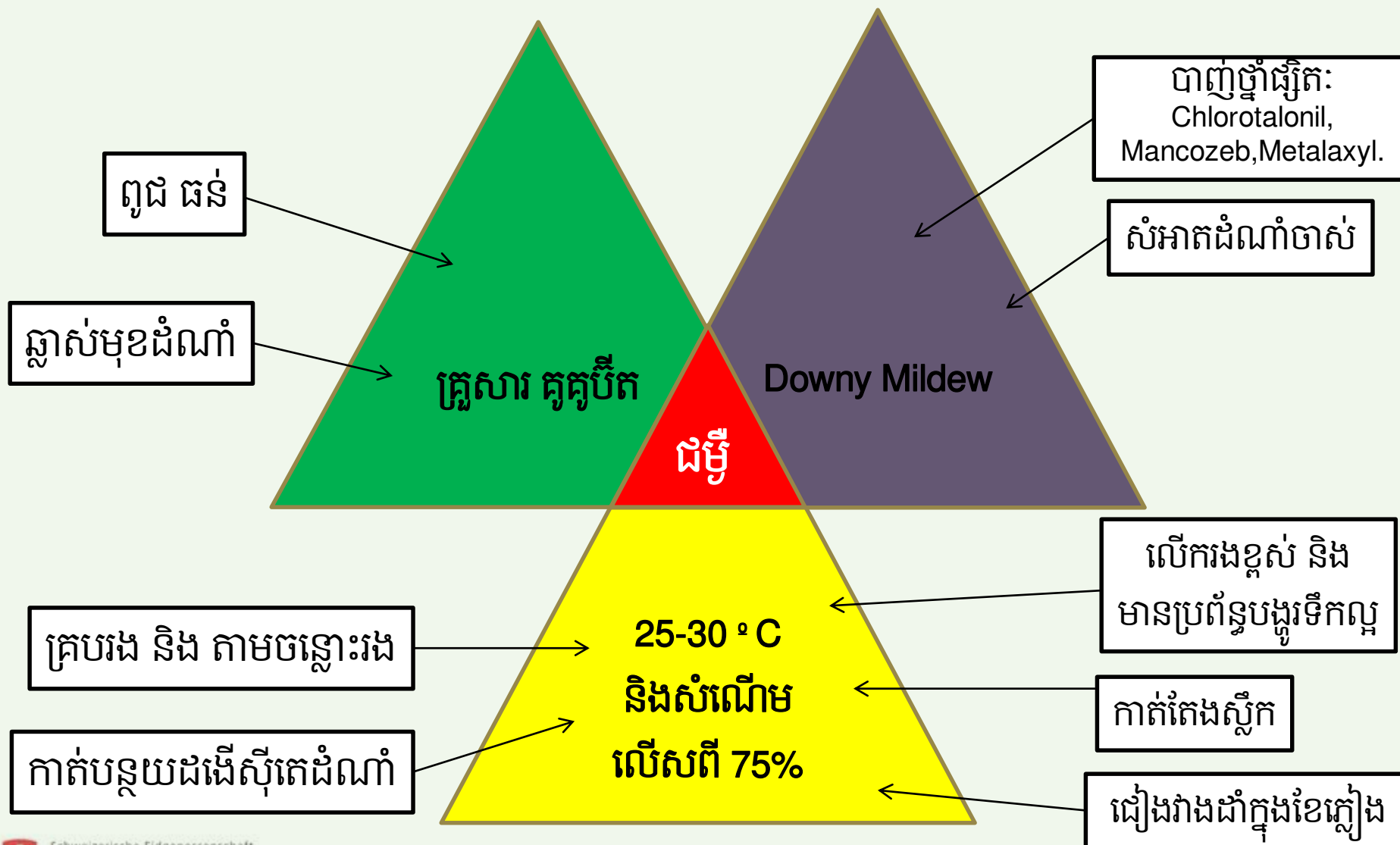

ការការពារ និង កំចាត់ជម្ងឺ

- រុក្ខជាតិជម្រកងាយរងជម្ងឺ: គូគូប៊ីត
- ភ្នាក់ងារចម្លង: *Pseudoperonospora cubensis* (Downy Mildiu)
- លក្ខខណ្ឌបរិស្ថានសមស្រប: សីតុណ្ហភាពពី ២៥-៣០ អង្សាសេ សំណើមលើសពី៧៥%។

ការការពារ និង កំចាត់ជម្ងឺ

ភ្នាក់ងារចម្លងដែលធ្វើអោយរុក្ខជាតិខូចខាតហៅថា
phytopathogens.

ចំណាត់ថ្នាក់របស់ជម្ងឺ:

1. ជម្ងឺផ្សិត
2. ជម្ងឺបាក់តេរី
3. ជម្ងឺវីរុស

ជម្ងឺអាចរស់នៅក្នុងដី, រុក្ខជាតិ, ទឹក និងសត្វល្អិត ដែលទាំងអស់
នេះគឺជាប្រភពចម្លងជម្ងឺ

របៀបនៃការរីករាលដាលជម្ងឺ ផ្សិត និងបាក់តេរី:

- ខ្យល់
- ទឹកភ្លៀង
- សត្វល្អិត
- ទឹកសំរាប់ស្រោចស្រព
- គ្រាប់ពូជ
- សម្ភារៈ និង គ្រឿងយន្តកសិកម្ម
- សកម្មភាពរបស់មនុស្ស (សម្លៀកបំពាក់, ស្បែកជើង...)

របៀបនៃការរីករាលដាលជម្ងឺ វីរុស

- សត្វល្អិត
- គ្រាប់ពូជ
- ឧបករណ៍ប្រើប្រាស់
- ប៉ះពាល់ដំណាំដោយកំលាំងមេកានិច

គោលបំណង

- កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីកសិកម្ម ដើម្បីទប់ស្កាត់ឥទ្ធិពលទៅលើបរិស្ថានអោយបានក្នុងកម្រិតអប្បបរមា។
- ការគ្រប់គ្រងដំណាំមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបន្ថយតម្លៃលើការកំចាត់ជម្ងឺ និងកត្តាចង្រៃផ្សេងៗ និង បង្កើនប្រាក់ចំណេញ។

វិធីសាស្ត្រ

- វិធីសាស្ត្រទូទៅ ដែលគេនិយមប្រើគឺ៖ ជីវសាស្ត្រ, ដំបុះ និង គីមីសាស្ត្រ

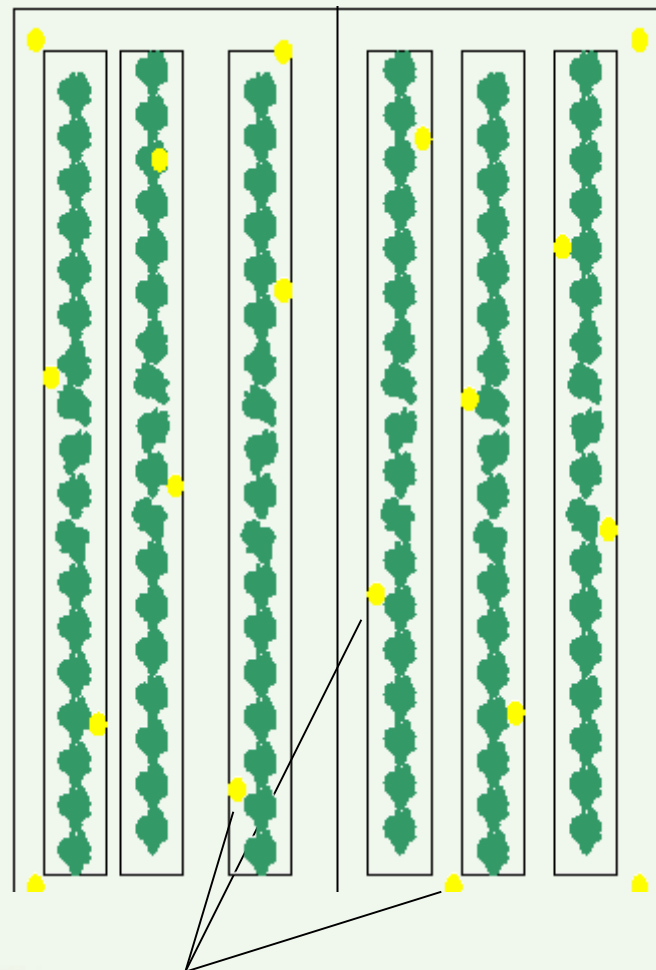
ការធ្វើសំណាក

- គោលបំណងដើម្បី សំគាល់វត្តមាន និងកម្រិតរាលដាលនៃកត្តាចង្រៃ ឬជម្ងឺ មុនពេលមានលេចចេញនូវរោគសញ្ញា។ នៅពេលយើងឃើញមានរោគសញ្ញា (ករណីយពិសេស ចំពោះវីរុស) គឺវាយតម្លៃពេលក្នុងការកំចាត់វារួចទៅហើយ។
- កសិករត្រូវដឹង តើត្រូវមើលទៅលើអ្វី និងនៅកន្លែងណា
- ជាការចាំបាច់ត្រូវធ្វើឡើងអោយបានយ៉ាងតិច ៣ដង/សប្តាហ៍
- ការធ្វើកំណត់ត្រា ក៏ត្រូវបានកត់ត្រាទុកដែរ។

ការធ្វើសំណាក និង ការត្រួតពិនិត្យ

អន្ទាក់ស្លឹក ពីណាឡើង

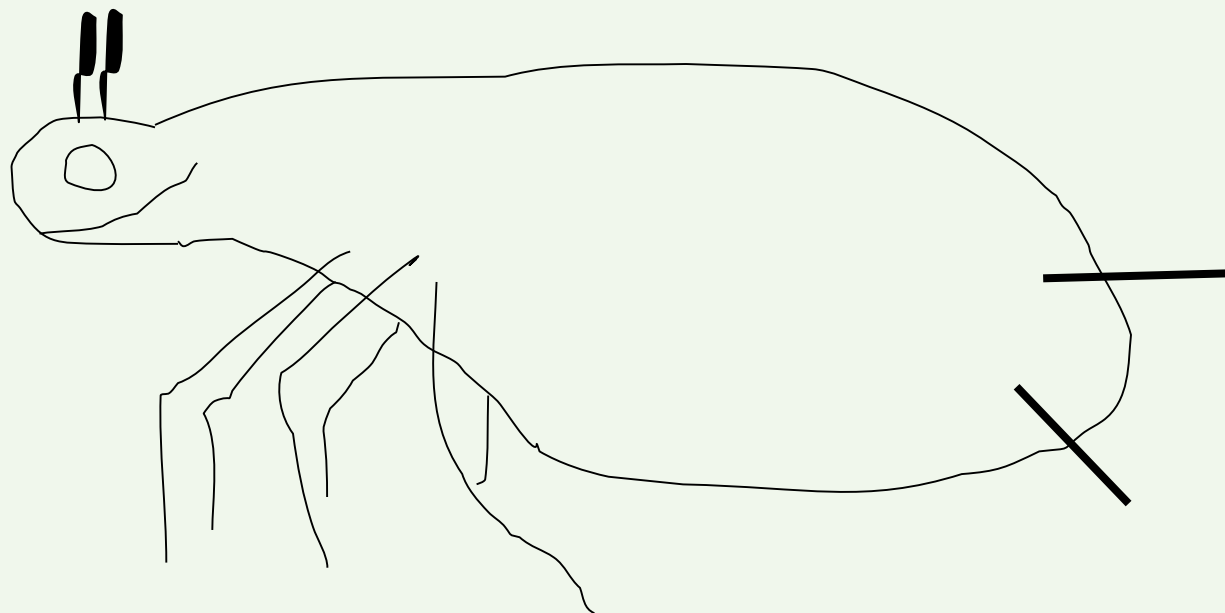
- ប្រើដើម្បីសំគាល់មេចំណាស់របស់ រុយស, ទ្រីប និងចៃស្លាប
- វាមិនមែនជាការកំចាត់កត្តាចង្រៃទេ
- ជួយក្នុងការកំណត់ពីទិសដៅរបស់កត្តាចង្រៃដែលមកដល់ក្នុងចំការ

ការធ្វើសំណាក និង ការត្រួតពិនិត្យ

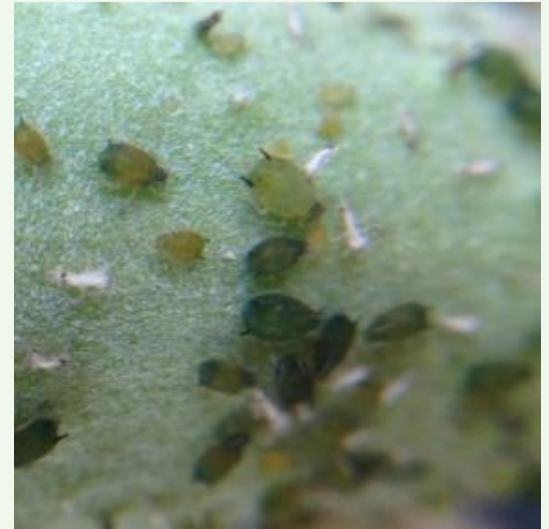
ការធ្វើកំណត់សំគាល់ កត្តាចង្រៃ (គូរូបចែ)

មានរាងដូចផ្លែព័រ ស្នែង២នៅផ្នែកខាងក្រោយ គឺជាលក្ខណៈសំគាល់របស់ ចែយ៉ាងងាយស្រួល ហើយមិនចាំបាច់គិតទៅលើ Species របស់វាទេ។

យុទ្ធសាស្ត្រ IPM

ការធ្វើកំណត់សំគាល់ កត្តាចង្រៃ (ចៃ)

មានរាងដូចផ្លែព័រ ស្មើៗនៅផ្នែកខាងក្រោយ
គឺជាលក្ខណៈសំគាល់របស់ចៃយ៉ាងងាយ
ស្រួល ហើយមិនចាំបាច់គិត ទៅលើ
Species របស់វាទេ។

ការធ្វើកំណត់សំគាល់ កត្តាចង្រៃ

- យើងត្រូវដឹងថា តើត្រូវស្វែងរកអ្វី!
- ជាការចាំបាច់ត្រូវសំគាល់ទីលើកត្តាចង្រៃ ដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្តចាត់វិធានការកំចាត់។
- ចងចាំថា កត្តាចង្រៃមានដំណាក់កាលផ្សេងៗគ្នា ហើយពួកវាមួយចំនួនមើលទៅហាក់ដូចជាខុសប្លែកពីគ្នា ដូច្នេះការសំគាល់វា គឺជាប្រការមួយយ៉ាងចាំបាច់បំផុត។
- កែវពង្រីក គឺជាផ្នែកមួយនៃសម្ភារៈក្សេត្រសាស្ត្រ, យើងមិនអាចចូលទៅក្នុងចំការដោយគ្មានវាបានទេ។

ការធ្វើកំណត់សំគាល់ កត្តាចង្រៃ

វដ្តជីវិតរបស់
Spodoptera sp.

ដំណាក់កាល	ថ្ងៃ
ពង	4 to 7
កូនញាស់	9 to 14
ដឹកឡើ	7 to 10
មេចំណាស់	15
ពងរបស់មេញីមួយ	1,500

Several species
Lepidoptera

ការធ្វើកំណត់សំគាល់ កត្តាចង្រៃ

Polyphagotarsonemus latus Banks
(Broad mite)

នៅកន្លែងក្ដៅ វដ្តជីវិតចាប់ពីពងរហូតដល់មេចំណាស់គឺមានរយៈពេលតែ៥ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។ មេញី១ក្បាល អាចពង្រាយពងបានរហូតដល់ ១០០ពង, ១៥ថ្ងៃក្រោយមក ចំនួនប្រជាករដែលកើតចេញពីមេញីមួយក្បាលនេះ អាចកើនឡើងលើសពី ១០,០០០ ក្បាល។

ការធ្វើកំណត់សំគាល់កត្តាចង្រៃ (ភាពស្វិតស្រពោន)

បណ្តាលមកពីមូលហេតុណាមួយ៖

ខ្វះទឹក, ណេម៉ាតូត, ផ្សិត ហ្វូសារីយ៉ូម (ឬ ផ្សិតផ្សេងទៀត) ឬ បាក់តេរី

ការធ្វើកំណត់សំគាល់កត្តាចង្រៃ (ភាពស្វិតស្រពោន)

បញ្ហា	មូលហេតុ អាចកើតឡើង	អង្កេតទៅលើអ្វី ?
រុក្ខជាតិ ស្រពោន	ខ្វះទឹក	សំណើមនៅក្នុងដី
		ស្ទះទុយោឌ្រីប
	ណេម៉ាតូត	ដករុក្ខជាតិ ហើយពិនិត្យលើឫស
		ត្រួតពិនិត្យកំពកនៅលើឫស
		ណេម៉ាតូត ដែលអាចមើលឃើញ តាមរយៈមីក្រូទស្សន៍
	ផ្សិត (Fusaiurm)	រុក្ខជាតិពណ៌លឿង ហើយផ្នែកខាងលើនៃដំណាំស្វិតស្រពោនមុនគេ
		នៅពេលត្រជាក់ រុក្ខជាតិមើលទៅបានរស់ឡើងវិញ
		នៅពេលក្ដៅខ្លាំង វាចាប់ផ្ដើមស្រពោនយ៉ាងខ្លាំង
		ផ្នែកខាងក្នុងនៃដើមមានពណ៌ត្នោត
	បាក់តេរី	រុក្ខជាតិនៅមានពណ៌បៃតង ហើយស្លឹកជាច្រើនចាប់ផ្ដើមស្រពោនមុនគេ
		ផ្នែកនៃរុក្ខជាតិដែលបានរងឥទ្ធិពល មិនអាចរស់ឡើងវិញបានទេ។
		រុក្ខជាតិស្រពោនគ្រប់ពេល ដោយមិនចាំបាច់មកពីសីតុណ្ហភាពឡើយ
		ត្រួតពិនិត្យ សសៃបាក់តេរីនៅលើទីវាលដោយប្រើកែវទឹក

ការធ្វើកំណត់សំគាល់កត្តាចង្រៃ (ភាពស្វិតស្រពោន)

ណេម៉ាតូតបំផ្លាញលើឫស ម្ទេស, កំពករបស់វាអាចមើលឃើញដោយភ្នែកទទេ។ ណេម៉ាតូតមួយចំនួន អាចមើលឃើញដោយការប្រើប្រាស់មីក្រូទស្ស។

ការធ្វើកំណត់សំគាល់កត្តាចង្រៃ (ភាពស្វិតស្រពោន)

សសៃបាក់តេរី អាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់ នៅ
ក្នុងរយៈពេល ៥ ទៅ ១០នាទី

ការធ្វើកំណត់សំគាល់ វីរុស

ការធ្វើកំណត់សំគាល់: វីរុស និង កង្វះសារធាតុចិញ្ចឹម

វីរុស

- រោគសញ្ញាលេញឡើងមុនដំបូងនៅលើស្លឹកថ្មី (ត្រួយ)
- សញ្ញាវីរុស បង្ហាញលើរុក្ខជាតិនៅកន្លែងខុសៗគ្នា។
- រុក្ខជាតិមិនចាំបាច់ នៅក្បែរគ្នានោះទេ
- គប្បីស្វែងរកវត្តមានភ្នាក់ងារចម្លង។

កង្វះសារធាតុចិញ្ចឹម

- រោគសញ្ញាកើតមានលើស្លឹកចាស់ និងថ្មី អាស្រ័យទៅលើប្រភេទសារធាតុចិញ្ចឹម។
- តាមធម្មតា រុក្ខជាតិបង្ហាញសញ្ញាខ្វះសារធាតុចិញ្ចឹមទូទាំងកន្លែងដុះលូតលាស់។
- រុក្ខជាតិស្ថិតនៅជិតៗគ្នា ។
- មិនឃើញមានវត្តមានភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺ។

វិធានការ

កំចាត់តាមរបៀប IPM

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

AVRDC
The World Vegetable Center

វិធីសាស្ត្រទូទៅ ដែលត្រូវបានយកមកអនុវត្ត៖

១. វិធានការកំចាត់តាមបែប **ជីវសាស្ត្រ**

២. វិធានការកំចាត់តាមបែប **ដាំដុះ**

៣. វិធានការកំចាត់តាមបែប **គីមី**

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបជីវសាស្ត្រ

- ភ្នាក់ងារកំចាត់តាមបែបជីវសាស្ត្រ (សត្រូវធម្មជាតិ, សត្វមានប្រយោជន៍) វាអាចជាសត្វរំពារ, ប៉ារ៉ាស៊ីត និងភ្នាក់ងារបង្កររោគ (ផ្សិត, បាក់តេរី ឬ វីរុស)
- មានប្រសិទ្ធភាពយ៉ាងល្អ នៅពេលគេប្រើវាសម្រាប់ការពារ។
- ដោយសារបច្ចេកវិទ្យាមានការរីកចម្រើន គេបានផលិតវាឡើងជាប្រភេទផលិតផលសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដោយមានឈ្មោះថា ភ្នាក់ងារការពារជីវសាស្ត្រ (Biological Control Agent (BCA) នៅកម្ពុជាក៏មានផលិតផលទាំងនេះដាក់លក់នៅលើទីផ្សារផងដែរ។

វិធីសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ សត្វល្អិត លើសត្វល្អិត

សត្វល្អិតរំពារ ជាសត្វល្អិតដែលវាយប្រហារ និងសម្លាប់ សត្វល្អិតដទៃធ្វើជាចំណី ច្រើនជាងមួយប្រភេទ នៅក្នុងកំឡុងពេលដែលវាមានជីវិតរស់នៅ។ ពួកវាធម្មតាមានខ្លួនធំជាងចំណីរបស់វា។

វដ្តសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ សត្វព្រាង លើសត្វល្អិត

អណ្តើកមាស (អំបូរ *Coleoptera*)

វិធីសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ សត្វព័ពាវ លើសត្វល្អិត

ស្រីង រំពាវ (អំបូរ *Hemiptera*)

កង្កែប (អំបូរ *Odonata*)

វដ្តសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ សត្វព្រៃ លើសត្វល្អិត

កណ្តាប់បុកស្រូវ (អំបូរ Mantodea)

វិធីសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ ប្រើប្រាស់ប៉ារ៉ាស៊ីត

- សរីរាង្គតូចៗ ដែលរស់នៅ និងស៊ីចំណីរនៅក្នុង ឬ ក៏នៅលើសរីរាង្គជម្រកដែលធំៗ។
- សត្វល្អិតប៉ារ៉ាស៊ីតស្ទើរតែទាំងអស់ស្ថិតក្នុងអំបូរ Hymenoptera(wasps) និង Diptera(flies)។
- ដំណាក់កាលមេចំណាស់ រស់នៅខាងក្រៅ និង ដំណាក់កាលកូនញាស់ រស់នៅ និង វិវឌ្ឍនៅក្នុង សរីរាង្គជម្រក។
- ប៉ារ៉ាស៊ីតមាន២ប្រភេទ គឺ ប៉ារ៉ាស៊ីតទូទៅ និងប៉ារ៉ាស៊ីតជាក់លាក់។

វិធីសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ ការកំចាត់ស្ពៃ

Cotesia spp. ជាឌីម៉ាល់ស្ថិតក្នុងអំបូរ Hymenoptera, ធ្វើជាសំបុកនាង និងជាដឹក
ខ្សែ នៅពេលជំងឺវិញសាកសពកូនដង្កូវតូចៗ ដែលជាកន្លែងដែលវាបានពងដាក់។

វិធីសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ ត្រួតពិនិត្យបង្ការជំងឺ

- បាក់តេរី: *Bacillus thuringiensis* (Bt) គឺជាបាក់តេរីមួយប្រភេទ ដែលគេនិយមប្រើជាទូទៅ ដើម្បីកំចាត់សត្វល្អិត។
- ផ្សិត: *Beauveria bassiana*, *Metarhizium spp.*, *Trichoderma spp.*
- វីរុស៖ Nucleopolyedrovirus (NPV).

វិធីសាស្ត្រជីវសាស្ត្រ៖ ភ្នាក់ងារបង្កូរជម្ងឺ

សាកសពដង្កូវ ដែលបំផ្លាញដោយភ្នាក់ងារកំចាត់

ផលិតផល *Bacillus thuringiensis*

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបដាំដុះ

- វិធានការដាំដុះ ត្រូវបានគេស្គាល់យ៉ាងលាស់, សាមញ្ញ និង មានតម្លៃថោក។ វាគួរតែជាផ្នែកមួយនៃការគ្រប់គ្រងកសិដ្ឋាន។ វាគួរតែជាការអនុវត្តនៅក្នុងកសិកម្មដ្ឋាន។
- តម្រូវឱ្យមានការយល់ដឹងបានល្អ ទៅលើដំណាំ និង ជីវសាស្ត្ររបស់កត្តាចង្រៃ។

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបដាំដុះ

• ការប្រើប្រាស់ពូជធន់ • វាយតម្លៃបរិមលើទឹកនៃដាំដុះ • ត្រួតពិនិត្យ អន្ទាក់ព័ណលឿង • ដំណាំអន្ទាក់ • គ្រប់គ្រងស្មៅ ១០០% • ធ្វើអនាម័យ • កាត់តែងមែក • ដង់ស៊ីតេដំណាំ	• ប្រើប្រាស់ទឹកមានគុណភាពល្អ • គ្រប់គ្រងទឹកបានល្អ • ឆ្លាស់មុខដំណាំ • សំអាតដំណាំចាស់ចេញពីចំការ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ប្រើប្រាស់ពូជធន់

- តម្លៃសម្រាប់ទិញថ្នាំកំចាត់សត្វល្អិត គួរត្រូវបានសន្សំទុក ប្រសិនបើវាត្រូវការចំណាយច្រើនជាងការប្រើប្រាស់ពូជបង្កាត់ ដែលមានភាពធន់ ។

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ប្រើប្រាស់ពូជឆន់

ស្ថានីយស្រាវជ្រាវ បង្កាត់ពូជ ប៉េងប៉ោះចំនួន១០០ប្រភេទ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ប្រើប្រាស់ពូជឆន់

ការស្រាវជ្រាវត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីប្រៀបធៀបពូជបឹងប៉ោងប្រភេទ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ពិនិត្យ និង វាយតម្លៃកន្លែងដាំដុះ

- ពិនិត្យជុំវិញកន្លែងដាំដុះ និងធ្វើការសន្និដ្ឋាន តើមានអ្វីកើតឡើង នៅពេលដែលអ្នកដាំដំណាំ

ស្មៅដែលមានរោគសញ្ញាវីតាមីន

ស្មៅដែលមានកត្តាចង្រៃ

វិធានការកំចាត់តាមរបៀប IPM

វដ្តស្បៀងតាមដំបូង៖ ពិនិត្យ និង វាយតម្លៃកន្លែងដំបូង៖

វិធានការកំចាត់តាមរបៀប IPM

វដ្តសាស្ត្រតាមដាំដុះ: ពិនិត្យ និង វាយតម្លៃកន្លែងដាំដុះ

ដង្កូវញាស់ ត្រូវបានរកឃើញនៅលើស្មៅចង្រៃ

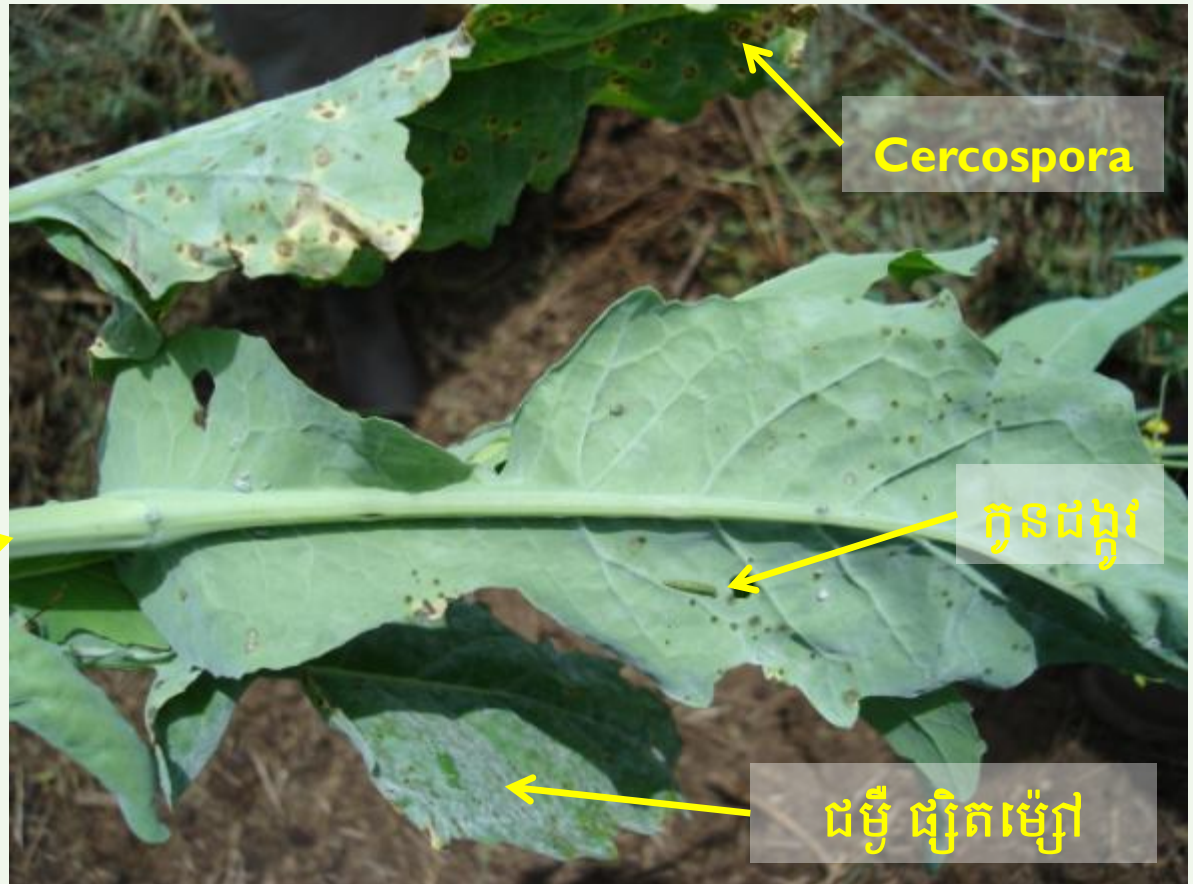

វីរុស ដែលរកឃើញនៅលើសណ្តែកកូរចាស់ៗ

វិធានការកំចាត់តាមរបៀប IPM

វដ្តសាស្ត្រតាមដាំដុះ ពិនិត្យ និង វាយតម្លៃកន្លែងដាំដុះ

ស្មៅចង្រៃក្នុង ជុំវិញចំការ គឺជាកន្លែងស្នាក់នៅរបស់កត្តាចង្រៃ និងជម្ងឺផ្សេងៗ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដាំដំណាំអន្ទាក់

- គោលបំណងសំខាន់គឺ បង្កើតរូបរាងរបាំង ដូច្នេះសត្វល្អិត អាចធ្វើការសំអាត វីរុសមិនអចិន្ត្រៃយ៍ និងមើលមិនឃើញដំណាំ។
- ដំណាំអន្ទាក់គួរមានកម្រាស់ ៥០ ទៅ ១០០ស.ម ទើបល្អ។
- ដំណាំអន្ទាក់គួរមានកំពស់ ៣០ ទៅ ៤០ស.ម នៅពេលដែលត្រូវស្ទង់កូនដំណាំ ទើបមានប្រសិទ្ធភាពការពារ វីរុសមិនអចិន្ត្រៃយ៍។
- ពោត, ស្លឹក, អំពៅ និងឫស្សី អាចប្រើប្រាស់ដំណាំអន្ទាក់បាន

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដាំដំណាំអន្ទាក់

វិសមិនអចិន្ត្រៃយ៍ ឆ្លងតាមរយៈ ចៃ

- វាទទួលដោយសារការចម្លង ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លី (វិនាទី, នាទី)
- វិមិនមែនជា ភ្នាក់ងារចម្លង វិសមអចិន្ត្រៃយ៍ ទេ, ភ្នាក់ងារចម្លងនាំយកវិសនៅផ្នែកខាងក្រៅ, នៅលើម្ជុលជញ្ជក់ (មាត់)
- ភ្នាក់ងារចម្លង នឹងបាត់បង់វិសដោយការចាក់ជាប់ៗគ្នា
- ភ្នាក់ងារចម្លង ត្រូវបានសំអាត ដោយសារស្មៅ ឬ ដំណាំអន្ទាក់ ដែលជារុក្ខជាតិស្លឹកទោលដីទៃទៀត។

វដ្តសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដាំដំណាំអន្ទាក់

វ៉ែសមិនអចិន្ត្រៃយ៍ ឆ្លងតាមរយៈ ចៃ

ភ្នាក់ងារចម្លងមានផ្ទុកវ៉ែស
មិនអចិន្ត្រៃយ៍ ស្វែងរកចំណី

ភ្នាក់ងារចម្លងមួយចំនួនត្រូវបាន សំអាតវ៉ែស មុនពេលវាមកដល់ក្នុងដំណាំ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដាំដំណាំអន្ទាក់

ដំណាំអន្ទាក់ត្រូវតែ៖

- ទទួលបានការស្រោចស្រព
- ទទួលបានការដាក់ដី
- ដាំដុះនៅលើរងដែលបានលើកត្រឹមត្រូវ
- មានការគ្របរង
- ពំណែបែតងអាចជាការទាក់ទាញកត្តាចង្រៃ
- ដាំនៅជុំវិញចំការ
- មិនមានកត្តាចង្រៃ និងជម្ងឺ
- បណ្តុះកូននៅក្នុងថាសជានិច្ច

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដំណាំអន្ទាក់ (25-40DBT)

ដំណាំអន្ទាក់ត្រូវទទួលបានការស្រោចស្រព

វដ្តសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដំណាំអន្ទាក់ (25-40DBT)

ដំណាំអន្ទាក់ ត្រូវបានដាំដុះ តាមរបៀបប្រយោជន៍ ផ្សេងៗគ្នា

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដំណាំអន្ទាក់ (25-40DBT)

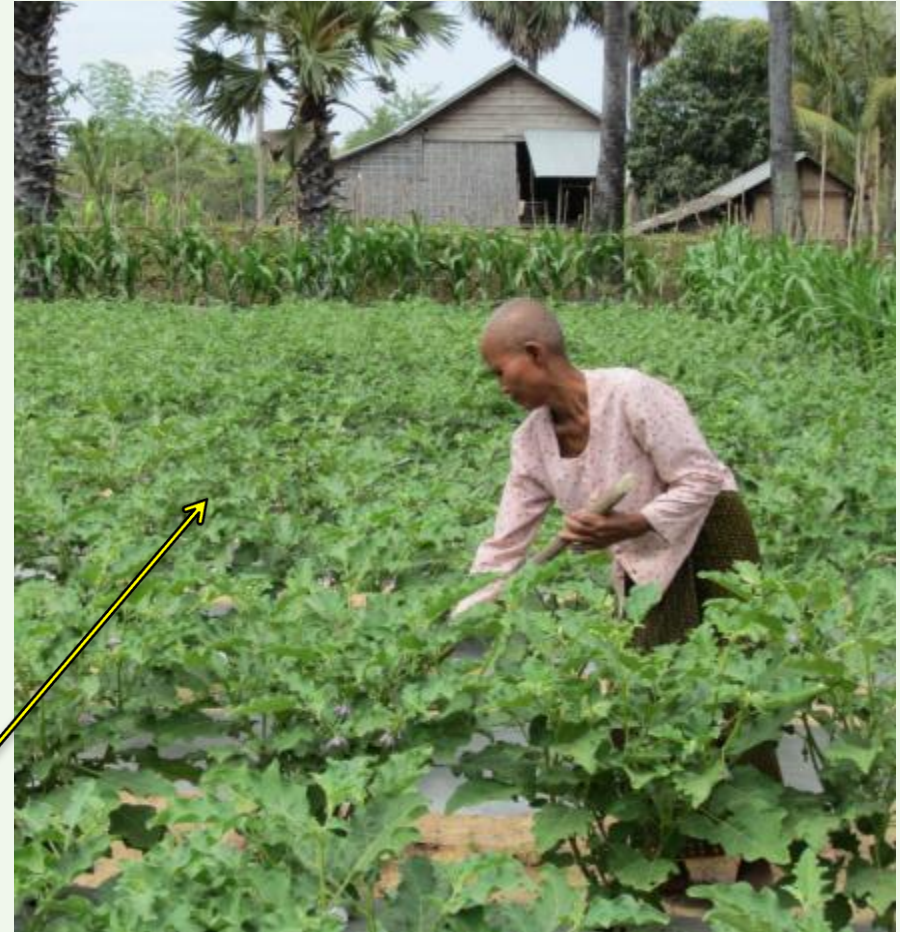
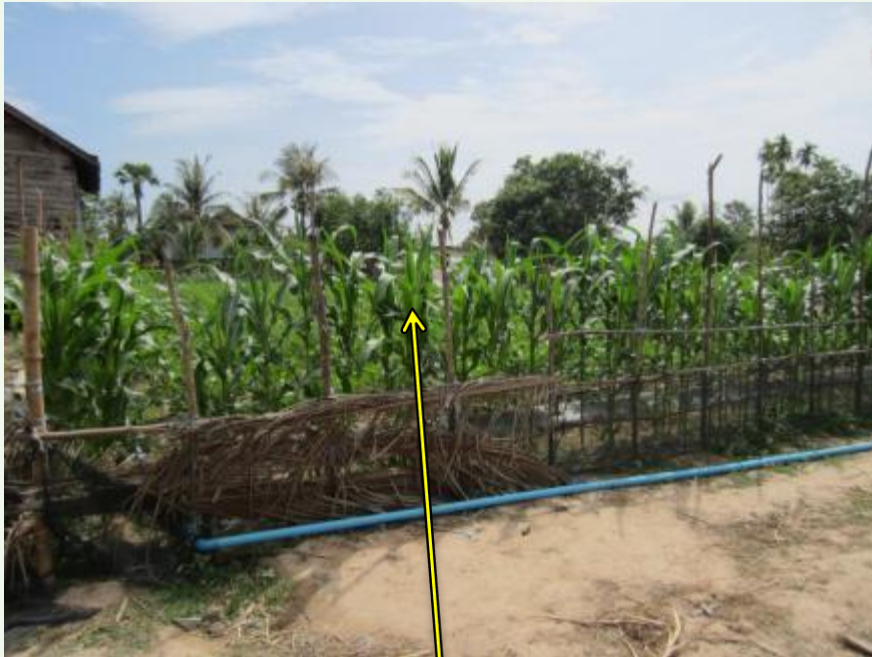

ដំណាំអន្ទាក់ដែលដាំបានល្អត្រឹមត្រូវ

ដំណាំអន្ទាក់ ត្រូវបានដាំដុះ
នៅលើរងនិង មានការគ្របរង

វដ្តសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដំណាំអន្ទាក់ (25-40DBT)

ដំណាំអន្ទាក់ដាំបានល្អត្រឹមត្រូវ និង
ដំណាំត្រប់គ្នានរងនូវជម្ងឺវីរុស

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដាំដំណាំអន្ទាក់ (25-40DBT)

ការគ្រប់គ្រងដាំដំណាំអន្ទាក់មិនបានត្រឹមត្រូវ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដំណាំអន្ទាក់ (25-40DBT)

ដំណាំអន្ទាក់ដែលបានដាំ 25-40 DBT

ដំណាំអន្ទាក់ខ្ពស់ជាង ដំណាំផលិតកម្ម

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០%

សូមចងចាំថា៖

- រក្សាតំបន់ជុំវិញចំការពី ១០-២០ម កុំអោយមានស្មៅ
- គ្មានជម្រក = គ្មានភ្នាក់ងារចម្លង = គ្មានការរាត្បាត
- គ្មានស្មៅ = គ្មានសត្វល្អិត = គ្មានវីរុស
- គ្មានទឹកដក់ = គ្មានមូស = គ្មានគ្រុនចាញ់
- តើកត្តាចង្រៃភាគច្រើន មកពីកន្លែងណា ?

មកពីតំបន់ដែលនៅជុំវិញចំការ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០%

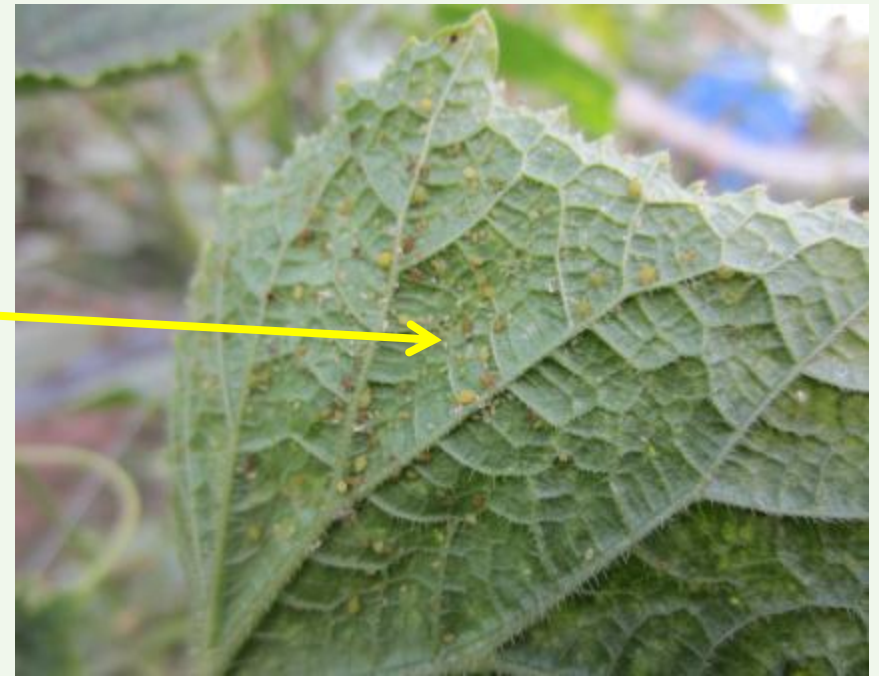
ស្មៅចង្រៃដណ្តើម៖

1. ពង្សី
2. ទឹក
3. សារធាតុចិញ្ចឹម

ស្មៅចង្រៃជម្រករបស់៖

1. សត្វល្អិត
2. ផ្សិត
3. បាក់តេរី
4. វីរុស

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ក្នុងស្ថានដំណាំគ្រួសារ ពេញទៅដោយស្មៅ, ដំណាំម្រះទទួលរងការខូចខាតដោយសារចៃ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

តើនេះជាប្រភេទកសិករ និងសួនដំណាំ ដែលយើងចង់លើកកម្ពស់មែនទេ ?

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ស្មៅក្នុងគ្រួសារ គូគូបិត ដែលកើតជម្ងឺ បានស្ថិតនៅជុំវិញដំណាំរបស់យើង

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ដង្កូវត្រូវបានរកឃើញនៅលើស្មៅក្នុងគ្រួសារ brassica

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

វីរុស មួយចំនួន ត្រូវបានរកឃើញនៅលើស្មៅ ក្នុងគ្រួសារ Solanceas

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ចៃ ត្រូវបានរកឃើញនៅលើស្មៅ ក្នុងគ្រួសារ Amaranthus

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ស្មៅ រងនូវជម្ងឺ ផ្សិត

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

swisscontact

AVRDC
The World Vegetable Center

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ស្មៅក្នុងគ្រួសារ Cucurbit រងនូវការបំផ្លាញយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងររបស់ រុយស

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ស្មៅ រងនូវជម្ងឺ វីរុស

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ សំអាតស្មៅ ១០០% (20DBT-Crop End)

ស្មៅ នៅជិតទីតាំងផលិតកម្មដំណាំ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ការកាត់តែងមែក

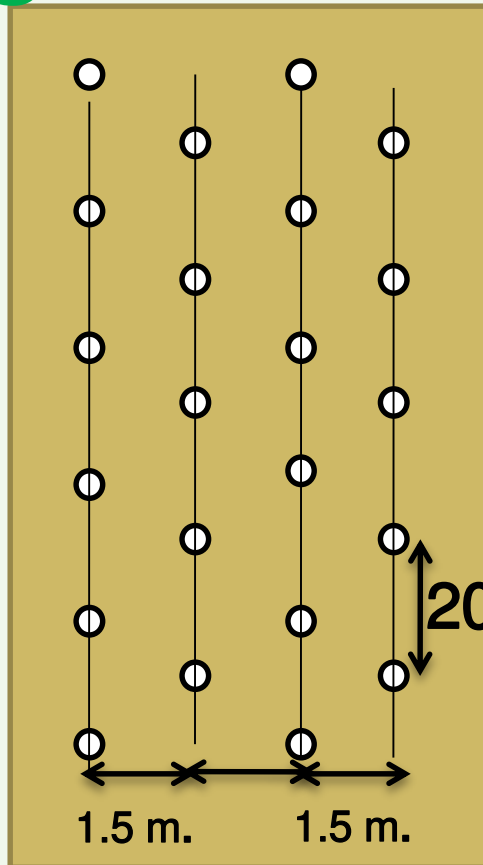

មុនពេលបាញ់សារធាតុគីមី ត្រូវប្រមូលស្លឹកដែលមានការខូចខាតចេញសិន ដើម្បីអោយដំណើរការ
កំចាត់មានប្រសិទ្ធភាពកាន់តែល្អ និងជួយបន្ថយចំនួននៃការប្រើប្រាស់។

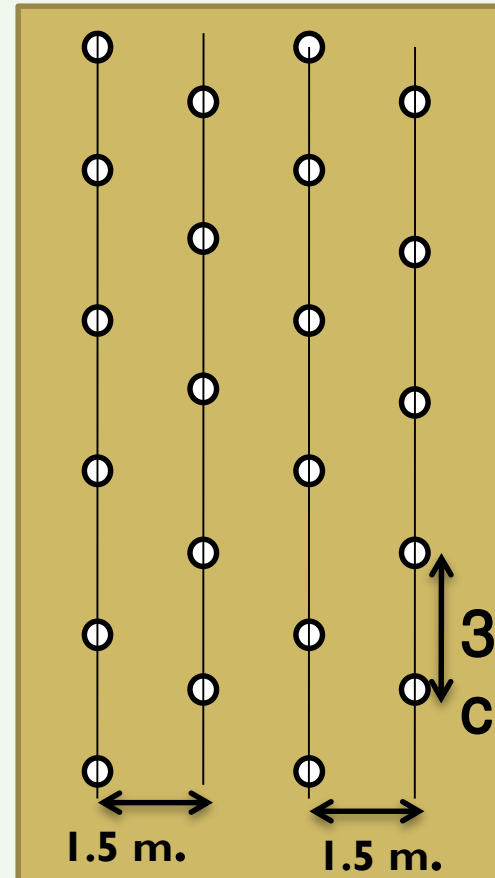
វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដង់ស៊ីតេដំណាំ

- នៅក្នុងរដូវក្តៅ ឬ រដូវភ្លៀង ចំនួនដំណាំក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ អាចត្រូវបានកាត់បន្ថយ ដើម្បីជួយអោយ៖
 1. បង្កើនចរន្តខ្យល់
 2. ជៀសវាងការប៉ះគ្នារវាងស្លឹក និង ស្លឹក
 3. កាត់បន្ថយសំណើម
 4. ធ្វើអោយដំណើរការប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ មានភាពងាយស្រួល និង មានប្រសិទ្ធភាព

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ដង់ស៊ីតេដំណាំ

រដូវស្លឹក/រដូវត្រជាក់

រដូវក្ដៅ/រដូវក្ដៅ

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ការគ្រប់គ្រងទឹក

- ទឹកច្រើនលើសកំណត់លើប្រូសដំណាំ បង្កើតបានលក្ខខណ្ឌយ៉ាងល្អសម្រាប់ការវិវឌ្ឍផ្សិត និងបាក់តេរី។
- ការគ្រប់គ្រងទឹកបានល្អ អាចការពារ, កាត់បន្ថយ និង កំចាត់នូវវត្ថុមានរបស់ជម្ងឺ។

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ: ការឆ្លាស់មុខដំណាំ

- រុក្ខជាតិក្នុងគ្រួសារដូចគ្នា ចម្លងជម្ងឺ និងកត្តាចង្រៃអោយគ្នា
ឧ. ខាត់ណាផ្កា និង ស្ពៃក្តោប, វាគឺជា Crucifers.
- ជាគំនិតគឺត្រូវឆ្លាស់ដំណាំ ដែលស្ថិតនៅក្នុងគ្រួសារខុសគ្នា ដើម្បីបំបែកវដ្តជីវិត កត្តាចង្រៃ និង ជម្ងឺ។
- រុក្ខជាតិ Gramineas ត្រូវបានណែនាំអោយដាំឆ្លាស់ជាមួយដំណាំបន្តលើ។

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ការឆ្លាស់មុខដំណាំ

- កត្តាចង្រៃ និងជម្ងឺមួយចំនួន កើតលើគ្រួសារដំណាំជាក់លាក់
- ដង្កូវមេឡុង (Diaphana hyalinata) កើតឡើងនៅលើ ដំណាំក្នុងគ្រួសារ Cucurbits តែប៉ុណ្ណោះ។
- ជម្ងឺផ្សិត Downy Mildew (*Pseudoperenospora cubensis*) កើតឡើងនៅលើដំណាំក្នុងគ្រួសារ Cucurbits តែប៉ុណ្ណោះ។
- ការឆ្លាស់គ្រួសារដំណាំ អាចបំបែកវដ្តជីវិតរបស់កត្តាចង្រៃ និង ជម្ងឺបាន។

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ: ការឆ្លាស់មុខដំណាំ

- CUCURBITS: មេឡុង, ខ្ទឹម, ត្រសក់, ត្រឡាច...
- SOLANACEAS: ប៉េងប៉ោះ, ម្ទេស, ត្រប់, ថ្នាំជក់, ដំឡូងបារាំង.
- CRUCIFERS: ត្រីក្តោប, ខាត់ណាផ្កា, ប្រូគូលី, ត្រីត្រី.
- LEGUMINOSEAS: សណ្តែក
- GRAMINEAS: ស្រូវ, ពោត, អំពៅ, ស្ពាយ, ឫស្សី

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ: ការសំអាតដំណាំចាស់

ចំការចាស់

ចំការថ្មី

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ការសំអាតដំណាំចាស់

(ត្រូវអនុវត្តភ្លាមៗ ក្រោយពេលបញ្ចប់ការប្រមូលផលលើកចុងក្រោយ)

ត្រូវកំចាត់ចោល ដែលកសិករមិនទាន់ចង់សំអាតចេញ
ព្រោះគាត់ចង់ទុកអោយវាស្ងួតដើម្បីស្រួលសំអាត

ផ្លែមានដង្កូវនៅខាងក្នុង ត្រូវបានរកឃើញនៅលើ
ដំណាំចាស់ៗ ដែលមោនបានសំអាតចេញភ្លាមៗ

វិធានការកំចាត់តាមរបៀប IPM

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ការសំអាតដំណាំចាស់
(ត្រូវអនុវត្តភ្លាមៗ ក្រោយពេលបញ្ចប់ការប្រមូលផលលើកចុងក្រោយ)

ស្ពៃក្តោបចាស់ៗ ដែលមានបាតសំអាតអោយអស់
យើងឃើញដង្កូវកំពុងស៊ីស្លឹករបស់វា

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ ការសំអាតដំណាំចាស់

ត្រូវអនុវត្តភ្លាមៗ ក្រោយពេលបញ្ចប់ការប្រមូលផលលើកចុងក្រោយ)

វិធីសាស្ត្រតាមដាំដុះ អន្ទាក់អ័រម៉ូន

- អន្ទាក់ អ័រម៉ូន
- ចាប់កត្តាចង្រៃដោយដៃ

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបគីមី

ថ្នាំកំចាត់សត្វល្អិត, ថ្នាំកំចាត់ផ្សិត, ថ្នាំកំចាត់បាក់តេរី

- វីរុស មិនអាចកំចាត់បានទេ, អាចកំចាត់បានតែភ្នាក់ងារចម្លងប៉ុណ្ណោះ
- ប្រើថ្នាំគីមីឆ្លាស់គ្នា គឺជាករណីយ៉ាងមានសារៈសំខាន់មួយ ដើម្បីកាត់បន្ថយលទ្ធភាពបន្ទុករបស់កត្តាចង្រៃជាមួយថ្នាំគីមី។
- យើងត្រូវតែដឹង សារធាតុសកម្មរបស់ថ្នាំ
- ត្រូវប្រើប្រាស់ឧបករណ៍បាញ់ថ្នាំដែលត្រឹមត្រូវជានិច្ច ព្រោះអ្នកគឺជាមនុស្សម្នាក់ដែលត្រូវមានជម្ងឺដោយសារការប្រើប្រាស់ថ្នាំ។

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបគីមី

តើអ្នកបានប្រើធុងបាញ់ថ្នាំ
ដែលស្អាតនៅខាង
ក្រោយខ្នង បាញ់លើបន្លែ
បានប៉ុន្មានដង?

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបគីមី

កត្តាដែលមានឥទ្ធិពលលើប្រសិទ្ធភាពនៅពេលបាញ់ថ្នាំ

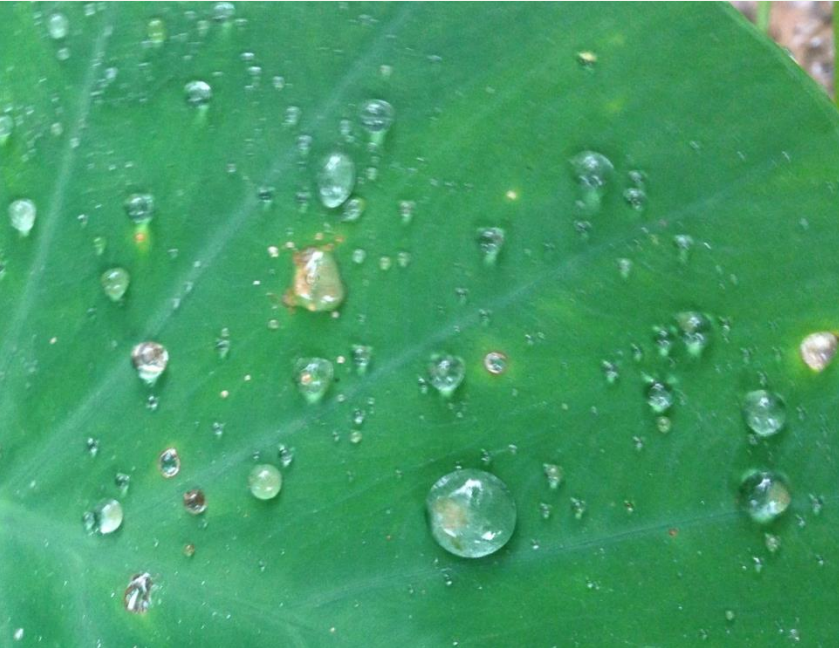
1. ទឹកសំរាប់បាញ់ត្រូវមាន pH ចន្លោះពី ៥-៦,៥ ត្រូវពិនិត្យមើលស្លាកសញ្ញារបស់ថ្នាំ។
2. គុណភាពទឹក, ឥដ្ឋនឹងធ្វើអោយផលិតផលមិនមានសកម្មភាព, ត្រូវប្រើប្រាស់ទឹកថ្លា ហើយស្អាតសំរាប់បាញ់។
3. ភាពគ្របដណ្តប់, កត្តាចង្រៃភាគច្រើននៅផ្នែកខាងក្រោមស្លឹកដែលមានស្គម័តច្រើន
4. សារធាតុស្អិត, ត្រូវលាយជាមួយល្បាយថ្នាំជានិច្ច មិនត្រូវប្រើវាតែនៅក្នុងរដូវភ្លៀងទេ. វាជួយអោយល្បាយថ្នាំស្អិតជាប់ជាមួយស្លឹកបានយូរ។
5. កម្រិតប្រើ, មើលស្លាកសញ្ញា ដើម្បីដឹងពីកម្រិតប្រើ និង ចំនួនដង នៃការប្រើប្រាស់ នៅក្នុងមួយវដ្តជីវិតរបស់ដំណាំ។

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបគីមី

កត្តាដែលមានឥទ្ធិពលលើប្រសិទ្ធភាពនៅពេលបាញ់ថ្នាំ

6. ពេលវេលានៃការបាញ់, ក្នុងរដូវភ្លៀង: បាញ់ពេលព្រឹកព្រលឹម, ក្នុងរដូវប្រាំង: បាញ់ពេលព្រឹកព្រលឹម ឬ ពេលរសៀល
7. លក្ខខណ្ឌនៃឧបករណ៍បាញ់. មានដំណាក់ទឹកតូចល្អិត គឺជាអ្វីដែលយើងចង់បាន, ត្រូវអោយប្រាកដថា យើងបានប្រើប្រាស់សំពាធត្រឹមត្រូវក្នុងពេលបាញ់។
8. ប្រើផលិតផលអោយត្រូវជាមួយកត្តាចង្រៃ និងជម្ងឺ ដែលត្រូវកំចាត់, ថ្នាំកំចាត់សត្វល្អិតគឺអាចសម្លាប់បានតែសត្វល្អិតប៉ុណ្ណោះ, មិនមែនថ្នាំកំចាត់សត្វល្អិតទាំងអស់ អាចសម្លាប់សត្វល្អិតបានគ្រប់ប្រភេទនោះទេ។ មិនមែនថ្នាំកំចាត់ផ្សិតទាំងអស់ អាចកំចាត់ផ្សិតបានគ្រប់ប្រភេទនោះទេ។

វិធីសាស្ត្រកំចាត់តាមបែបធម៌

ត្រូវប្រើសារធាតុស្អិតជានិច្ច, មិនចាំបាច់ប្រើតែក្នុងរដូវភ្លៀងទេ,
វាជួយអោយជាតិថ្នាំស្អិតជាប់ជាមួយស្លឹកបានយូរ